

Jak chtěl Trautenberk

sojčí peříčko

To jednou pozval štěpanický baron Trautenberka na hon. A bylo u Trautenberka boží dopuštění. Anče lítala jako hadr na holi, Kuba leštil holínky, že se blejskaly jak jizerský tůně, když do nich svítí měsíček, hajný promazával flinty a Trautenberk se parádil, natřásal, nafukoval a komandoval jako na vojně.

„Kubo - obouvat! Anče - kabát! Hajnej - klobouk!“

Hajný skočil k věšáku pro parádní klobouk s jezevčí štětkou, ještě ho ofoukl, aby na něm nebylo ani prášku, a když jej s ponížným pěkně prosím, milostpane, podal Trautenberkovi, ten jenom vyvalil oči a zařval:

„Kde je soyčí peříčko?“

Všichni leknutím ztichli - on když Trautenberk zařve, třesou se i šindele na střeše - až Anče, dopálená z toho kunýrování, vyjela:

„Jakpak to máme vědět? My klobouk nenosíme!“

Chytla za kliku, že půjde po svém, od rána jí práce stála kvůli milostpánově finění, ale Trautenberk dupe a křičí: „Stát! To peříčko se musí najít!“

Pán poručí, čeládka musí udělat, ať už si o tom myslí, co chce. Hledali pod věšákem, na skříní i za skříní, hajný sundal i obraz Trautenberkova milostdědečka - co kdyby tam peříčko zalítlo - ale nikde nic. Až Kuba si vzpomněl, že jestli je neodfoukl ten velkej vítr, jak tenkrát Krakonoš poslal psí počasí.

„Milostpane, to tak bude,“ chytil se toho hajnej, „vždyť to bylo boží dopuštění, a co takový pírkó potřebuje...“

Aby se Trautenberk nepamatoval, jak všichni honili klobouk po dvoře a jak on se z toho psího počasí málem ukejchal k smrti. A za všechno může Krakonoš! A on, pán z Trautenberka, aby jel na ten slavnej hon bez soyčího peříčka, všem pro smích, sobě pro ostudu.

„Kubo, hajnej, mažte do Krakonošova a strelte jeho sojku. Ta má peří, že mi je bude závidět sám štěpanickej baron.“

Anče spráskla ruce:

„Milostpane, máte rozum, rozházet si to s Krakonošem kvůli parádě?“

„Ono by možná stačilo pírkó z našeho kohouta,“ řekl Kuba, protože se mu nechtělo lítat po horách za sojkou a taky měl strach z Krakonoše. On Krakonoš je sice pán hor, ale cejtění má lidský, a když ho chytne zlost nad nějakým neřádstvem, povídejte mu, že to nařídil Trautenberk.

Ale Trautenberk, když si něco umane, pár koňů s ním nehne, i kdyby o ně bičiště přerazil.

„Mlčet! Běžet! Než se prospím, ať jste tady s peříčkem!“ Svalil se do křesla a Kuba s hajným – co jim zbývalo – vzali flintu, a než si to Anče srovnala v hlavě, byli za humnama.

Smejčila po sednici a všechno jí padalo z ruky. Že jim neřekla, ať sojku vyplaší... Aby ji tak doopravdy zastřelili... Krakonoš je takovej hodnej, udělající, a sojku má na hlídání, kdepak by sám stačil na celý hora...

Nedalo jí to – mrkne na Trautenberka, ten chrápe, jako když prkna řeže – popadla vlňák a rovnou ke Krakonošovu.

Běhá z paseky na paseku, od smrku k modřínu, oči si může vykoukat, krk vykroutit, ale sojka nikde.

„Sojko, sojkóóóó...“

Nic. Jen veverka se houpe na smrkovém třásňoví a lasička jako blesk mizí v díře.

„Že oni ji už chytili?“

A vtom ji zahlídla: na bukové větvi, spí, chudinka, asi měla těžkou službu.

„Sojko, sojko, slyšíš?! Honem leť pryč, chtějí tě strelit Trautenberkovi na peříčko...“

Sojka otevřela jedno oko, pak druhé, zavrtěla se na větvi a zase jí oči spadly.

„Kšá, kšá, uleť...!“

Ale sojka nic, spí a neslyší, a kdyby i slyšela, copak by rozuměla? Marná sláva, musím za Krakonošem.

Běžela Anče lesem, drápala se po kopcích, přeskakovala kameny a potůčky, až konečně našla Krakonoše v jeho zahrádce. Zrovna sbíral měsíční jahody, měl jich tam na kousku jako větší dlaň nejmíň větel.

„Jemnostpane Krakonoši,“ křičí Anče, sotva dechu popadá, ale pak se zarazila, jestli to není velká dovolenost vyrušovat Krakonoše z práce, a taky, že zapomněla pozdravit.

Ale Krakonoš zvedl hlavu a usmál se.

„Copak, Aničko, snad mi nehoniš vítr po horách?“

Dodalo jí to kuráže, vydýchla se, nadýchla a už není k zastavení:

„Uctivé pozdravení, jemnostpane Krakonoši, račte odpustit, že vás meškám, ale milostpán poslal mýho Kubu a hajnýho, aby střelili vaši sojku kvůli peříčku, že nemá co na parádní klobouk, když má jet na hon. Kuba za nic nemůže, ale mně je tý sojky líto, kvůli panský parádě připravit o život takovýho ptáčka pěknýho, oučinnivýho..., tak kdybyste ji ráčil někam schovat, aby ji nenašli, protože jinač by se mohl hajnej třeba i trefit.“

Poslouchá Krakonoš, mračí se jako bouřkový mrak, v očích zlé ohníčky, ale když vidí tu Ančinu starostlivost a lítost, usmál se nanovo:

„Děkuju pěkně za vyřízení a tady máš od cesty.“ A podal jí kyticíku jahod: „O sojku se neboj, já si ji ohlídám.“

Anče se zapýřila jako májový červánek; to z radosti, že je sojka v bezpečí, a taky, že si Kubíček nerozhněvá Krakonoše, ale nejvíc za tu kyticíku. Kdopak jí kdy něco takovýho dal? Jednou Kuba, jenže to měla svátek, a teď sám Krakonoš, jen tak, z dobroty srdce...

„Uctivě děkuju, jemnostpane Krakonoši, to nemuselo bejt, to já ráda, on je k nám jemnostpán taky moc hodnej...“

Řekla by mu toho ještě víc, ona taková příležitost se hned tak nenatrefí, ale copak je čas na vejklady, když sojce běží o život? Však Krakonoš už se taky zvedl, vzal hůl, ale ještě řekl:

„Ty jahody, Aničko, si nech na doma...“ A byl pryč.

Kdyby Anče nedržela v ruce kyticíku, sama by nevěřila, že mluvila se samotným Krakonošem.

Zatím hajný s Kubou – utrmácení, uhromovaní, oči vykoukané, krky vykroucené, ploužili se cestami necestami, ale po sojce jako by se háj slehl a hora zavřely. Až najednou – Kuba zatřepe hlavou, jestli nemá vidění – na bukové větvi sojka, hlavíčku pod křídlem, a spí.

„Hajnej... tááám!“

Hajný by raději sojku neviděl, protože kdyby ji neviděl, nemohl by ji střílet, a teď mu srdce usedá jen z toho pomýšlení. Kubovi je taky všelijak..., a to mu ještě Anče vycinká, ona je duše soucitná a srdce spravedlivé, ale co naplat – pán je zase pán.

„Hajnej!“ napadlo Kubu, „vždyť my ji nemusíme střílet, my ji chytne, donesem milostpánovi, on si vyškubne peříčko a spánembohem. A třeba to Krakonoš ani nepozná...“

Hajný si samou radostí musel sednout na pařez.

„Kubo, ty seš hlava! Zastřelit... vždyť by to byl hřích...“

Rozhodnuto – uděláno!

Plížili se k buku, zlehýnka našlapovali, aby ani lísteček nezašustil, kamínek nezaskřípěl... má ta sojka spaní, vždyť by ji mohl ukrást i s tím bukem, šeptal hajný, ale Kuba – ještě ji nemáme, kdoví, jestli to jen tak nedělá a v poslední chvíli – frrr!

Ale ne. Už ji Kuba drží mezi dlaněmi, už hajný prostírá na zem šátek, už ji do něho zavázali na dva uzle a upalují, jako by jim za patama hořelo. Co kdyby sojka začala křičet a slyšel ji Krakonoš...

Anče přiběhla domů, div si nezpívala. On když člověk ze sebe setřepe starost a vyžene ouzkost, hned se v něm udělá místo pro písničku. Kytíčku od Krakonoše dala do okna mezi muškáty a rozmarýnu, shodila vlňák, uvázala zástěru a už jí v rukou hrají hrnce a rendlíky, vařečky a kvedlíky, Kubíček přijde jistě hladový a samá zlost, a na to je nejlepší dobře se najíst. Aby se držel, až bude milostpán kraválovat kvůli peříčku. Kampak asi Krakonoš schoval sojku? A jak si tak vzpomněla, přijde jí kouknout z okna a očím nevěří: hajný s Kubou metou přes dvůr, jako by je honil rarášek, a Kuba... Co to nese v tom hajného šátku?

Mankote, že ona doběhla ke Krakonošovi pozdě a oni chudinku sojku přece jen zastřelili? Už už chtěla vyběhnout za nimi, ale pak se zastyděla. Krakonoš řekl, že si sojku ohlídá, a na jeho slově stojí odjakživa celý Krkonoše. V tom šátku mají beztak houby – václavky...

Jenže, když mají houby, nemají sojku. A co milostpán? Aby tak Kubíčka vyhnal ze služby...

Anče však darmo nemá za kmotru ponikelskou bábu kořenářku, o které jde jedna řeč, že je nad všechny doktory a prej se s ní chodí radit i sám Krakonoš. A od kmotry Anče ví, že na neklidný spaní a prudkou zlost je nejlepší mák, však kmotra dává i kozám odvar z makovin, když začnou na jaře střečkovat.

Udělám Kubovi šhubánky s mákem a milostpánovi makový koláč! řekla si Anče a hned se jí ulevilo. A už jí ruce kmitají, jen aby bylo navařeno a napečeno, než se strhne panské hromobití, protože když pán hromuje, chudák je samá boule.

A to už Kuba s hajným, udýchaní, jak běželi celou cestu až z Krakonošova, klepou na dveře pánovy sednice. Div ty dveře nevylítly z pantů, jak je rozrazil sám Trautenberk.

„Himmlaudóndonrvetr, kde se couráte? Třikrát jsem se prospal, třikrát probudil a peříčko nikde. Kvůli vám zmeškám hon.“

To je něco na Kubu. Ulítaný, hladový, a ještě si dát líbit takovýhle přivítání.

„Račte odpustit, milostpane, ale ona KRAKONOŠOVA sojka neseďá na vaší hrušce.“

„Tak tak,“ hajnému div hlava neupadne, jak horlivě příkyvuje, „museli jsme přes půl Krakonošova a potichu, abychom ji chytili živou...“

„Živou?“ nechápe Trautenberk. „A proč?“

Teď zas nechápe Kuba, jak může být někdo tak zbedněný.

„Vyberete si peříčko, vyškubnete a pustíte sojku zpátky.“

„On je to moc krásnej ptáček,“ přidává se hajný a pomrkává, jak se mu nad tou sojkou udělalo vlhko v očích, „škubnutí ani neucítí a peříčko za chvílku doroste...“

S tímhle na Trautenberka. „To zrovna, aby žalovala Krakonošovi.“ Inu, každý hádá podle své planety...

„Když jste ji nestřelili, tak ji zaříznete. A hned!“

Chudáci Kuba a hajnej, jako by měli zaříznout je! Ke všemu se sojka v uzlíku rozkřičela, křídly tloukla, že ji Kuba sotva udržel.

„Bude to?“ houkl Trautenberk.

„Ra-ra-ráčejí odpustit, milostpane,“ koktal ze samého rozčilení hajnej, „to já nemůžu, ještě tak střelit, čistou ránu, ale zaříznout... Kdyby snad Kuba...“